

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย อภิปราย และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยกึ่งทดลอง (Quasi-Experimentation) ในรูปแบบการวิจัยแบบ Pretest-Posttest Design โดยมุ่งศึกษาประสิทธิผลของหนังสือการ์ตูนและจุลสารในด้านการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ โดยมีวัตถุประสงค์ในการวิจัยดังนี้

1. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร ระหว่างก่อนและหลังการอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” และจุลสารโรคเอดส์
2. เพื่อเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษาที่เปลี่ยนแปลงไป ระหว่างกลุ่มที่อ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” กับกลุ่มที่อ่านจุลสารโรคเอดส์
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ขนาดของครอบครัว และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา กับการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์
4. เพื่อสำรวจความคิดเห็นของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีต่อหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” และจุลสารโรคเอดส์

สำหรับวิธีการดำเนินการวิจัย ประกอบด้วย การหาข้อมูลจำนวนประชากรนักเรียนอาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานครในสังกัดกองวิทยาลัยอาชีวศึกษา และสังกัดกองโรงเรียนอาชีวศึกษาเอกชน และได้ทำการเลือกตัวอย่างโดยการกำหนดขนาดตัวอย่างและใช้วิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ทำให้ได้ตัวอย่างทั้งสิ้น 240 คน จากจำนวนสถานศึกษา 4 แห่ง และแบ่งกลุ่มตัวอย่างที่ได้เป็น 2 กลุ่มๆละ 120 คน โดยกลุ่มแรกให้อ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” และกลุ่มที่สองให้อ่านจุลสารโรคเอดส์

การประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูล อาศัยโปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ SPSS for MS WINDOW เพื่อช่วยในการคำนวณ ซึ่งการวิเคราะห์เชิงพรรณนา (Descriptive Analysis) จะใช้สถิติแจกแจงความถี่หาค่าร้อยละเพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และอธิบายข้อมูลเกี่ยวกับความคิดเห็นของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีต่อสื่อที่ตนได้รับ สำหรับการทดสอบสมมติฐาน

จะใช้สถิติการเปรียบเทียบแบบ t-test กับการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว Anova (One-Way Analysis of Variance) เพื่อทดสอบสมมติฐานทั้ง 8 ข้อ ดังนี้

1. นักเรียนอาชีวศึกษามีระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มขึ้น ภายหลังจากการอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้”
2. นักเรียนอาชีวศึกษามีระดับทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์เหมาะสมมากขึ้น ภายหลังจากการอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้”
3. นักเรียนอาชีวศึกษามีระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มขึ้น ภายหลังจากการอ่าน จุลสารโรคเอดส์
4. นักเรียนอาชีวศึกษามีระดับทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์เหมาะสมมากขึ้น ภายหลังจากการอ่านจุลสารโรคเอดส์
5. นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มขึ้นแตกต่างกับ นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านจุลสารโรคเอดส์
6. นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” มีทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์เหมาะสมมากขึ้นแตกต่างกับ นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านจุลสารโรคเอดส์
7. ตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ขนาดของครอบครัว และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษา
8. ตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ขนาดของครอบครัว และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษา

สถาบันวิทยบริการ
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สรุปผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 : ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

1.1 กลุ่มตัวอย่างที่อ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” มีจำนวนทั้งสิ้น 120 คน ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิงเกือบครึ่งหนึ่ง (ชาย 49 คน หญิง 71 คน) เป็นนักเรียนระดับชั้นปวช.1-3 จำนวนระดับชั้นละ 40 คน ซึ่งส่วนมากจะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.01-3.00 บิดามารดาของนักเรียนเกือบจะทั้งหมด ยังอยู่ด้วยกันกับคู่สมรส และมีลักษณะเป็นครอบครัวขนาดเล็ก มีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท นอกจากนี้ยังพบว่านักเรียนอาชีวศึกษาล้วนใหญ่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

1.2 กลุ่มตัวอย่างที่อ่านจุลสารโรคเอดส์มีจำนวนทั้งสิ้น 120 คน มีเพศหญิงมากเกือบจะเป็นสองเท่าของนักเรียนชาย(ชาย 47 คน หญิง 73 คน) เป็นนักเรียนระดับชั้นปวช.1-3 จำนวนระดับชั้นละ 40 คน ซึ่งส่วนใหญ่จะมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.01-3.00 บิดามารดาของนักเรียนส่วนใหญ่ยังอยู่ด้วยกันกับคู่สมรส และมีลักษณะเป็นครอบครัวขนาดเล็ก นักเรียนจำนวนครึ่งหนึ่งคือร้อยละ 50.0 ที่ครอบครัวมีรายได้โดยเฉลี่ยต่อเดือนต่ำกว่า 10,000 บาท นอกจากนี้ยังพบว่า นักเรียนเกือบจะทั้งหมดเคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน

ส่วนที่ 2 : การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 นักเรียนอาชีวศึกษามีระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มขึ้นหลังจากอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ การอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” ของนักเรียนอาชีวศึกษา ทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มขึ้นขึ้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 2 นักเรียนอาชีวศึกษามีระดับทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์เหมาะสมมากขึ้น หลังจากอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ การอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” ของนักเรียนอาชีวศึกษา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์เหมาะสมมากขึ้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 3 นักเรียนอาชีวศึกษามีระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มขึ้น หลังจากอ่านจุลสารโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ การอ่านจุลสารโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษา ทำให้นักเรียนมีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มขึ้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 4 นักเรียนอาชีวศึกษามีระดับทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์เหมาะสมมากขึ้น หลังจากอ่านจุลสารโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 กล่าวคือ การอ่านจุลสารโรคเอดส์ของนักเรียนอาชีวศึกษา ทำให้นักเรียนมีทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์เหมาะสมมากขึ้น จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 5 นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” กับกลุ่มที่อ่านจุลสารโรคเอดส์ มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน ภายหลังจากการอ่าน หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า หนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” และจุลสารโรคเอดส์ สามารถเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ได้ไม่แตกต่างกัน จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 6 นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” กับกลุ่มที่อ่านจุลสารโรคเอดส์ มีทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์เหมาะสมมากขึ้น แตกต่างกัน ภายหลังจากการอ่านอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือนักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” มีทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์เหมาะสมมากขึ้นกว่านักเรียนกลุ่มที่อ่านจุลสารโรคเอดส์ หรืออาจกล่าวอีกนัยหนึ่งได้ว่า หนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” สามารถเผยแพร่ทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ได้เหมาะสมมากกว่าจุลสารโรคเอดส์ จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

สมมติฐานข้อที่ 7 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ขนาดของครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ภายหลังจากการอ่านหนังสือการ์ตูนและจุลสาร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. หนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้”

ตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ขนาดของครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้

2. จุลสารโรคเอดส์

ตัวแปรเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ขนาดของครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นตัวแปรระดับชั้นเรียน กล่าวคือ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับชั้นต่ำที่สุด (ปวช.1) จะมีการเพิ่มระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ มากกว่านักเรียนอาชีวศึกษาระดับชั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับ(ปวช.2 และ ปวช.3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01

สมมติฐานข้อที่ 8 ลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ เพศ ระดับชั้นเรียน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ขนาดของครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ที่เหมาะสมมากขึ้น ภายหลังจากการอ่านหนังสือการ์ตูนและจุลสาร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า

1. หนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้”

ตัวแปรเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ขนาดของครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ภายหลังจากการอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นตัวแปรระดับชั้นเรียน กล่าวคือ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับชั้น ปวช.1 จะมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์มากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ภายหลังจากการอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้”

2. จุลสารโรคเอดส์

ตัวแปรเพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ขนาดของครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน ของนักเรียนอาชีวศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ภายหลังจากการอ่านจุลสารโรคเอดส์ จึงไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ ยกเว้นตัวแปรระดับชั้นเรียน กล่าวคือ นักเรียนอาชีวศึกษาระดับชั้น ปวช.1 จะมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์มากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ภายหลังจากการอ่านจุลสารโรคเอดส์

ส่วนที่ 3 : ความคิดเห็นของนักเรียนอาชีวศึกษาต่อสื่อที่ได้รับ

1. หนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้”

1.1 นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีความคิดเห็นว่ หนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์มากขึ้น (ร้อยละ 71.7)

1.2 นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ชอบภาพ และสีสรรของหนังสือการ์ตูนเล่มนี้โดยให้เหตุผลว่า ทำให้เข้าใจเนื้อหาได้ง่ายขึ้น ดึงดูดความสนใจได้ดี มีชีวิตชีวา เป็นธรรมชาติ มีความสนุกสนาน และสวยงาม ส่วนเหตุผลที่ไม่ชอบเพราะเห็นว่าภาพการ์ตูนไม่สุภาพ และไม่เหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน และมีสีสรรที่เข้มเกินไป

1.3 นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า เนื้อหา ขนาดของตัวอักษร การจัดวางหน้า ขนาดของหนังสือการ์ตูน มีความเหมาะสมดีแล้ว

1.4 หลังจากอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” แล้ว นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่รู้สึกเห็นใจผู้ป่วยโรคเอดส์มากขึ้น

1.5 นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนมากต้องการนำความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ ที่ได้จากการอ่านหนังสือการ์ตูนเล่มนี้ ไปบอกกล่าวพูดคุยกับเพื่อนมากที่สุด รองลงมาคือจะนำไปบอกกล่าวกับญาติพี่น้อง และจะนำไปบอกกล่าวกับครูอาจารย์น้อยที่สุด

1.6 นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะอ่านหนังสือการ์ตูนอีก หากมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ในครั้งต่อไป

1.7 ในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ นักเรียนอาชีวศึกษามีความคิดเห็นว่า สื่อที่จะสร้างความเข้าใจและประทับใจมากที่สุด คือ สื่อมวลชน รองลงมาคือ สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

1.8 เนื้อหาหรือประเด็นที่นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มนี้ อยากจะรู้เพิ่มเติม ได้แก่ วิธีการดูแล และการอยู่ร่วมกับผู้ป่วยเอดส์อย่างปลอดภัย อาการของโรคเอดส์ ประวัติความเป็นมา การใช้ถุงยางอนามัยอย่างถูกวิธี สถานที่บำบัดรักษา ยาเสพติดกับโรคเอดส์ รวมไปถึงวิธีการป้องกัน ฯลฯ

1.9 นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มนี้เห็นว่า ในการผลิตหนังสือการ์ตูนเกี่ยวกับโรคเอดส์ในครั้งต่อไป ควรมีการเพิ่มเติมรูปภาพการ์ตูน และเนื้อหาลงในหนังสือการ์ตูนให้มากกว่านี้อีก และควรผลิตหนังสือการ์ตูนให้เหมาะสมกับผู้อ่านทุกเพศทุกวัย

2. จุลสารโรคเอดส์

2.1 นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า จุลสารโรคเอดส์ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์สูงถึงร้อยละ 92.5

2.2 นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่า เนื้อหา ขนาดของตัวอักษร การจัดวางหน้า ขนาดของจุลสารโรคเอดส์มีความเหมาะสมดีแล้ว

2.3 นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่เห็นว่าจุดเด่นของจุลสารโรคเอดส์อยู่ที่เนื้อหา

2.4 หลังจากอ่านจุลสารโรคเอดส์แล้ว นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่รู้สึกเห็นใจผู้ป่วยโรคเอดส์มากขึ้น

2.5 นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนมากต้องการนำความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ที่ได้จากการอ่านจุลสารเล่มนี้ ไปบอกกล่าวพูดคุยกับเพื่อนมากที่สุด รองลงมาคือจะนำไปบอกกล่าวกับญาติพี่น้อง และจะนำไปบอกกล่าวกับครูอาจารย์น้อยที่สุด

2.6 นักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่มีความต้องการที่จะอ่านจุลสารโรคเอดส์อีก หากมีการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ในครั้งต่อไป

2.7 ในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์และทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ นักเรียนอาชีวศึกษามีความคิดเห็นว่า สื่อที่จะสร้างความเข้าใจ และประทับใจมากที่สุด คือ สื่อเฉพาะกิจ รองลงมาคือ สื่อบุคคล และสื่อมวลชน

2.8 เนื้อหาหรือประเด็นที่นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มนี้ อยากจะรู้เพิ่มเติม ได้แก่ อาการของโรคเอดส์ ประวัติความเป็นมาของโรคเอดส์ ความรู้สึกของผู้ป่วยเอดส์ วิธีการป้องกัน วิธีการอยู่ร่วมกับผู้ป่วยเอดส์อย่างปลอดภัย สถิติผู้ป่วยเอดส์ การใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกวิธี สถานที่บำบัดรักษา ฯลฯ

2.9 นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มนี้เห็นว่า ในการผลิตจุลสารโรคเอดส์ในครั้งต่อไปควรมีการเพิ่มเติมรูปภาพ และสีสันลงในจุลสารด้วย จะได้ช่วยให้จุลสารโรคเอดส์ดึงดูดความสนใจและมีความน่าอ่านมากยิ่งขึ้น

อภิปรายผลการวิจัย

ส่วนที่ 1 : การทดสอบสมมติฐาน

สมมติฐานข้อที่ 1 และ 3 ที่กำหนดไว้ว่านักเรียนอาชีวศึกษามีระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มขึ้น ภายหลังจากการอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” และ ภายหลังจากอ่านจุลสารโรคเอดส์

ผลการวิจัยพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เพราะหลังจากการอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” และจุลสารโรคเอดส์แล้ว นักเรียนอาชีวศึกษามีการเปลี่ยนแปลงในระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มขึ้น ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีการสื่อสารของ โรเจอร์ (Rogers:1978) ที่ได้อธิบายไว้ว่า การสื่อสาร คือกระบวนการของข่าวสารที่ถูกส่งไปยังผู้รับสารแล้วเกิดการเปลี่ยนแปลงในระดับความรู้ ทศนคติ และพฤติกรรมของผู้รับสาร นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดของ คักดา บันเทิงเพชร (2529:82) ที่กล่าวว่า การรับรู้โดยการอ่านเป็นวิธีการหนึ่งที่จะทำให้มนุษย์เกิดความรู้ และจากงานวิจัยของ ชวลี เชื่อมทอง (2528) เรื่อง การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียน ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูน กับที่เรียนด้วยวิธีการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการในกลุ่มสร้างเสริมประสบการณ์ชีวิต พบว่า กลุ่มทดลองที่เรียนด้วยวิธีการสอนโดยใช้หนังสือการ์ตูนมีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่า กลุ่มควบคุมที่เรียนด้วยวิธีการสอนตามแผนการสอนของกระทรวงศึกษาธิการ วิมลมาศ สุมะโน (2530) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การเปรียบเทียบประสิทธิผลของหนังสือการ์ตูนและเกมส์ ในการให้ความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็กศึกษาเฉพาะกรณีเด็กนักเรียนในเขตจังหวัดสุรินทร์ นครราชสีมา เชียงใหม่ และกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า หลังจากได้รับสื่อการ์ตูนหรือเกมส์แล้ว เด็กนักเรียนมีการเปลี่ยนแปลงในระดับความรู้เพิ่มขึ้นอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ และงานวิจัยของวราภรณ์ แสงสว่าง (2537) ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาผลของการให้ความรู้ เรื่องการดูแลสุขภาพด้วยตนเองแก่ผู้สูงอายุโดยใช้การ์ตูน” ผลการวิจัยพบว่า ผู้สูงอายุมีผลสัมฤทธิ์ทางความรู้หลังการทดสอบสูงกว่าก่อนการทดสอบอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05

สมมติฐานข้อที่ 2 และ 4 ที่กำหนดไว้ว่านักเรียนอาชีวศึกษามีระดับทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์เหมาะสมมากขึ้น ภายหลังจากการอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” และภายหลังจากอ่านจุลสารโรคเอดส์

ผลการวิจัยพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ เพราะหลังจากการอ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” และจุลสารโรคเอดส์แล้ว นักเรียนอาชีวศึกษามีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์เหมาะสมมากขึ้น ซึ่งตรงกับแนวความคิดของRogers ที่กล่าวว่าการสื่อสารก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติของผู้รับสารที่มีต่อสิ่งที่ได้รับรู้ และสอดคล้องกับงานวิจัยของ นิตยา วรชาครียนันท์ (2531) เรื่อง ผลของการใช้คู่มือการปฏิบัติตนที่มีต่อความรู้ทัศนคติ และและพฤติกรรมการดูแลตนเอง ของผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง ซึ่งพบว่าภายหลังการเรียนรู้ด้วยตนเองโดยการใช้คู่มือการปฏิบัติตน ผู้ป่วยโรคปอดอุดกั้นเรื้อรัง มีทัศนคติต่อการดูแลตนเองดีขึ้น และสอดคล้องกับงานวิจัยของดวงทิพย์ วรพันธ์ (2525) เรื่อง กลยุทธ์การใช้สื่อเพื่อปลูกฝังโภชนาการแก่สตรีชนบทจังหวัดสุพรรณบุรี พบว่าสตรีที่เปิดรับสื่อการปลูกฝังโภชนาการจาก สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ มีทัศนคติดีกว่าสตรีที่ไม่เปิดรับสื่อดังกล่าว และงานวิจัยของ ต๋องฤดี ปุณณกันต์ (2534) เรื่องการเปิดรับการสื่อสารกับการพัฒนาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนตามโครงการการเปิดรับการสื่อสารกับการพัฒนาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน อำเภอนครหลวงจังหวัดพระนครศรีอยุธยา พบว่าการเปิดรับการสื่อสารทั้งจากทางสื่อมวลชน และสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับทัศนคติของประชาชน

สมมติฐานข้อที่ 5 กำหนดไว้ว่า นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มขึ้น แตกต่างจากนักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านจุลสารโรคเอดส์

ผลการวิจัยพบว่าเป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ กล่าวคือนักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” กับกลุ่มที่อ่านจุลสารโรคเอดส์มีความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เพิ่มขึ้นไม่แตกต่างกัน ภายหลังจากการอ่าน ทั้งนี้อาจจะเป็นเพราะว่า จุลสารโรคเอดส์ที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นจุลสารที่ได้คัดลอกข้อความมาจากหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิงและความรู้” แต่ตัดทอนบทสนทนาและไม่นำเสนอภาพ เพื่อใช้ในการเปรียบเทียบกับหนังสือการ์ตูนเล่มดังกล่าว ด้วยเหตุนี้จึงทำให้เนื้อหาในจุลสารทั้งหมดมีลักษณะเหมือนกับเนื้อหาในหนังสือการ์ตูนเกือบจะทุกประการ ดังนั้นจึงทำให้นักเรียนอาชีวศึกษาทั้ง 2 กลุ่มได้อ่านหนังสือที่มีเนื้อหาเหมือนกัน จึงส่งผลให้เกิดความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ภายหลังจากการอ่านไม่แตกต่างกัน อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยที่ออกมานี้ ได้ค้านกับงานวิจัยของ สุรางค์รัตน์ ณ พัทลุง (2521) ที่ทำการวิจัยเรื่อง “การศึกษาเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ในการเรียนวิชาสุขศึกษาของนักเรียนชั้นประถมศึกษาปีที่ 7 โดยการสอนด้วยการ์ตูนกับการสอนแบบเดิม” ผลการวิจัยสรุปว่าหนังสือการ์ตูนที่สร้างขึ้นมีประสิทธิภาพสูงพอที่จะนำไปใช้สอนได้ ทำให้ผู้เรียน เรียนรู้เพิ่มขึ้น และผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนโดยใช้หนังสือการ์ตูน และการสอนแบบบรรยายมีความแตกต่างกัน

อย่างมีนัยสำคัญที่ 0.01 และงานวิจัยของสินีภรณ์ อ่อนดี (2536) ทำการศึกษาเรื่อง การเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนวิชาวิทยาศาสตร์ของนักเรียนตาบอด ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5 ที่เรียนจากแบบเรียนที่มีและไม่มีภาพประกอบ ผลการวิจัยพบว่า นักเรียนตาบอดที่เรียนจากแบบเรียนเบรลล์ที่มีภาพประกอบ มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงกว่านักเรียนตาบอดที่เรียนจากแบบเรียนเบรลล์ที่ไม่มีภาพประกอบ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 สำหรับสาเหตุที่ทำให้ผลการวิจัยในครั้งนี้ให้ผลที่แตกต่างจากผลการวิจัยอื่น ๆ นั้น อาจจะเป็นเพราะว่าความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนอาชีวศึกษา ที่ได้จากการอ่านหนังสือการ์ตูน เป็นความรู้ที่เกิดจากการอ่านข้อความไม่ใช่ความรู้ที่เกิดจากรูปภาพการ์ตูน เนื่องจากภาพการ์ตูนที่ใช้ในหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” มีบทบาทในการทำหน้าที่ประกอบความรู้ มากกว่าการทำที่อธิบายหรือให้ความรู้โดยตรง นอกจากนี้รูปแบบการวิจัยแบบ Pretest-Posttest Design ที่ใช้ในการศึกษาครั้งนี้ มีข้อจำกัดบางประการ ที่อาจจะเป็นสาเหตุทำให้ผลการวิจัยที่ได้แตกต่างจากผลการวิจัยอื่นๆ เนื่องจากรูปแบบการวิจัยดังกล่าว ทำการเปรียบเทียบความแตกต่างของระดับความรู้ก่อนและหลังจากการอ่านหนังสือการ์ตูน ดังนั้นจึงเป็นไปได้ว่านักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มนี้รู้ล่วงหน้าก่อนแล้วว่า คำถามที่จะต้องตอบในการวัดครั้งที่สองนั้นคือคำถามอะไร โดยการจดจำข้อคำถามจากการวัดในครั้งแรก ดังนั้นในขณะที่นักเรียนอาชีวศึกษากำลังอ่านหนังสือการ์ตูน สมาธิในการอ่านทั้งหมดจึงไปจดจ่ออยู่กับการค้นหาคำตอบที่เป็นข้อความ โดยลดความสนใจหรือให้ความสำคัญกับภาพการ์ตูนหรือบทสนทนาที่ประกอบข้อความนั้นน้อยลง จึงส่งผลทำให้การวิจัยในครั้งนี้ปรากฏผลว่า ภาพการ์ตูนไม่มีบทบาทกับการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์

สมมติฐานข้อที่ 6 กำหนดไว้ว่า นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” มีทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์เหมาะสมมากขึ้น แตกต่างจากนักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านจุลสารโรคเอดส์

ผลการวิจัยพบว่า เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ ทั้งนี้เพราะภายหลังจากการอ่านหนังสือทั้ง 2 ประเภท นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” กับกลุ่มที่อ่านจุลสารโรคเอดส์ มีทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์เหมาะสมมากขึ้นแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 กล่าวคือนักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” มีทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์เหมาะสมมากกว่านักเรียนกลุ่มที่อ่านจุลสารโรคเอดส์ ซึ่งเหตุผลที่ทำให้ผลการวิจัยออกมาเป็นเช่นนี้ น่าจะมาจากอิทธิพลของภาพและสีสันของการ์ตูน เนื่องจากจุลสารโรคเอดส์ เป็นหนังสือที่ไม่มีสีสันและภาพใดๆ ประกอบเลย จึงทำให้นักเรียนอาชีวศึกษากลุ่มที่อ่านจุลสารโรคเอดส์ไม่สามารถเห็นภาพหรือจินตนาการตามได้ ซึ่งในเรื่องนี้ Dr.Lauratra Bender (อ้างในสุรางค์รัตน์ ณ พัทลุง:2521) ได้กล่าวว่า ผู้อ่านการ์ตูนจะเข้าใจเรื่องราวจากภาพมากกว่าคำบรรยาย ด้วยเหตุนี้ภาพจึงก่อให้เกิดความเข้าใจอัน

เป็นสากล โดยเฉพาะเด็กก่อนเข้าวัยเรียน คนไม่รู้หนังสือ และคนต่างชาติต่างภาษา ซึ่งบุคคลเหล่านี้จะสามารถเข้าใจความหมายและเรื่องราวของรูปภาพได้ เช่นเดียวกับผู้ที่อ่านหนังสือออก กิริยาท่าทาง ตลอดจนสีสันท่างๆ เป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดอารมณ์อ่อนไหวตามไปเป็นอันดับแรก นอกจากนี้ถ้าทร สติรกุล ยังได้กล่าวว่า สีที่ใช้พิมพ์หนังสือและภาพ จะดึงดูดความสนใจของผู้อ่านได้มากกว่า นานกว่า ทำให้เกิดความเข้าใจและจำได้มากกว่าภาพขาวดำ และช่วยให้เกิดความประทับใจ เนื่องจากสีทำให้เกิดภาพเหมือนจริง ก่อให้เกิดอารมณ์ต่างๆ ได้ตามที่ผู้ใช้ต้องการ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของไพศาล กุศลวัฒน์ (2528) ที่พบว่า การอ่านหนังสือการ์ตูนเพื่อให้ความรู้และทัศนคติแก่เด็กนั้น ทำให้เกิดผลสัมฤทธิ์มากกว่าการอ่านหนังสือที่ไม่มีภาพ และยังสอดคล้องกับการศึกษาของ อินทิวา ปัทมินทร (2532) ที่ได้ทำการศึกษาดังประสิทธิผลของการใช้สื่อภาพพลิกเรื่องสุขภาพจิต กับผู้ป่วยและญาติที่มาใช้บริการ ณ โรงพยาบาลจิตเวชและโรงพยาบาลทั่วไป พบว่า หลังจากได้รับความรู้โดยใช้สื่อภาพพลิกเรื่องสุขภาพจิตแล้ว ผู้ป่วยและญาติมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติในทางที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญ

สมมติฐานข้อที่ 7 กำหนดไว้ว่าตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน สถานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ขนาดของครอบครัว และการมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ที่เพิ่มขึ้นของนักเรียนอาชีวศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้มีเพียงตัวเดียว คือ ระดับชั้นเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา กล่าวคือนักเรียนอาชีวศึกษาระดับชั้นต่ำที่สุด(ปวช.1) จะมีการเพิ่มระดับความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ มากกว่านักเรียนอาชีวศึกษาระดับชั้นที่สูงขึ้นไปตามลำดับ (ปวช.2 และ ปวช.3) อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 โดยอาจเป็นไปได้ว่า นักเรียนระดับชั้นปวช.1 (ระดับชั้นที่ต่ำที่สุดในการวิจัย) มีความตั้งใจ ความสนใจ หรือมีความพึงพอใจในเนื้อหาของสื่อมากกว่าระดับชั้นอื่นๆ จึงทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงความรู้มากที่สุด เพราะระดับชั้นที่สูงกว่าอาจจะได้รับรู้ ได้ทราบเรื่องราวเกี่ยวกับโรคเอดส์มากกว่าจากประสบการณ์ในการศึกษาและในชีวิตประจำวัน จึงลดระดับความสนใจลง ซึ่งในเรื่องนี้ ปรานี เชียงทอง (2536:78) ได้กล่าวว่า ความสนใจในการอ่านของเด็กและเยาวชน มักจะแตกต่างกันไปตามปัจจัยต่างๆ เช่น วัย เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และประสบการณ์ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอังคณา มั่งมีทรัพย์ (2534) เรื่อง ประสิทธิภาพของการเผยแพร่ข่าวสารการคุ้มครองผู้บริโภคด้านสาธารณสุขที่มีต่อความรู้และความตระหนักของประชาชนเกี่ยวกับความปลอดภัยในการบริโภคอาหาร:ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนในเขตจังหวัดนครปฐม ที่พบว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุน้อย มีโอกาสได้รับข่าวสารต่างๆมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่มีอายุมาก และเป็นไปอย่างต่อเนื่อง กล่าวคือยิ่งอายุมากเท่าใด การเปิดรับข่าวสารจะลดลงเท่านั้น อย่างไรก็ตามผลการวิจัยที่ออกมา นี้ ได้ค้านกับงานวิจัยของ

กาญจน์ หวังถิรอำนาจ (2531) เรื่อง การเปิดรับข่าวสารกับความรู้และการป้องกันโรคเอดส์ ในหญิงอาชีพพิเศษและชายรักร่วมเพศ ในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า หญิงอาชีพพิเศษและชายรักร่วมเพศที่มีระดับการศึกษาสูง ก็จะมีความรู้เรื่องโรคเอดส์สูงตามไปด้วย และงานวิจัยของ สุวรรณิ โพรศิริ (2535) เรื่อง การเปิดรับสื่อ ความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ ของผู้ปกครองนักเรียนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 6 ในเขตกรุงเทพมหานคร ผลการวิจัยพบว่า ระดับการศึกษาของผู้ปกครองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ กล่าวคือ ผู้ปกครองที่มีระดับการศึกษาสูง ก็จะมีความรู้ ทักษะคิด และพฤติกรรมในการป้องกันโรคเอดส์ในระดับสูงเช่นกัน

สำหรับตัวแปรที่ไม่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ซึ่งไม่เป็นไปตามสมมติฐานที่กำหนดไว้ได้แก่ตัวแปรเพศ ฐานะทางเศรษฐกิจของครอบครัว ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ขนาดของครอบครัว การมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา อาจมีสาเหตุเนื่องมาจาก ข้อมูลเกาะกลุ่มกันมากเกินไป เช่น มีนักเรียนหญิงมากกว่านักเรียนชายเกือบสองเท่า บิดามารดาอยู่ด้วยกันเป็นส่วนใหญ่ มีครอบครัวขนาดเล็กถึงร้อยละ 76.2 และนักเรียนส่วนใหญ่เคยมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโรงเรียนเกือบทั้งหมด ด้วยเหตุผลนี้จึงทำให้ข้อมูลมีความเบ้มาก และไม่มีกระจายของข้อมูลมากพอที่จะศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรเหล่านี้กับการเพิ่มความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ซึ่งผลการวิจัยสอดคล้องกับงานวิจัยส่วนใหญ่ที่พบ เช่น ทิพา ต่อสกุลแก้ว และคณะ (2536) ได้วิจัยเรื่อง ประสิทธิภาพของคู่มือการให้ความรู้โรคเอดส์ในเด็กนักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 4-6 โรงเรียนบรรพตพิสัยพิทยาคม จังหวัดนครสวรรค์ พบว่า เพศ อาชีพของบิดามารดาที่แตกต่างกันของนักเรียนไม่มีความสัมพันธ์กับความรู้ใหม่ที่เกิดขึ้นภายหลังจากการอ่านคู่มือโรคเอดส์ วิมลมาศ สุมะโน (2530) ทำการวิจัยเรื่อง “การเปรียบเทียบประสิทธิผลของหนังสือการ์ตูนและเกมส์ ในการให้ความรู้เรื่องกฎหมายแรงงานเด็ก” ผลการวิจัยพบว่า เพศ อายุ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปลี่ยนแปลงระดับความรู้ และงานวิจัยของ พงณา วาสีรัตน์ (2536) เรื่อง ประสิทธิภาพของสื่อประชาสัมพันธ์โครงการชิงค์เอิร์ธ ในการให้ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แก่เด็กนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นในเขตกรุงเทพมหานคร ซึ่งผลการวิจัยพบว่า เพศ ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน ความสัมพันธ์ของบิดามารดา ขนาดของครอบครัว และการทำความสะอาดที่อยู่อาศัย ไม่มีความสัมพันธ์กับการเพิ่มความรู้เรื่องการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

สมมติฐานข้อที่ 8 กำหนดไว้ว่าตัวแปรเพศ ระดับชั้นเรียน ฐานะทางเศรษฐกิจ ของครอบครัว ความสัมพันธ์ระหว่างบิดามารดา ขนาดของครอบครัว และการมีส่วนร่วมใน กิจกรรมของโรงเรียน มีความสัมพันธ์กับระดับทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ที่เหมาะสมมากขึ้นของ นักเรียนอาชีวศึกษา

ผลการวิจัยพบว่า ตัวแปรที่เป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้มีเพียงตัวเดียว คือ ระดับ ชั้นเรียนของนักเรียนอาชีวศึกษา กล่าวคือนักเรียนอาชีวศึกษาระดับชั้น ปวช.1 จะมีการเปลี่ยนแปลงทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์มากที่สุด อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.01 ซึ่งเป็นไปตาม แนวคิดและทฤษฎีเกี่ยวกับความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม (KAP) ของโรเจอร์ (Rogers : 1973) ที่ว่าการสื่อสารคือ กระบวนการที่ความคิดข่าวสารถูกส่งจากแหล่งสารไปยังผู้รับสาร ด้วยเจตนา จะเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมบางประการของผู้รับสารโดยผลของการสื่อสารทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลง 3 ประการ คือ การเปลี่ยนแปลงความรู้ (Knowledge) ทัศนคติ (Attitude) และพฤติกรรม ของผู้รับสาร (Practice) และตรงกับแนวคิดของออรุณ มะหิณี (2537) กล่าวว่า การเปลี่ยนแปลง ทัศนคติขึ้นอยู่กับความรู้ถ้ามีความรู้ ความเข้าใจ ทัศนคติก็จะเปลี่ยนแปลง และเมื่อทัศนคติเปลี่ยนแปลงแล้ว ก็จะมีการยอมรับปฏิบัติ หรือเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรม มีความสัมพันธ์เชื่อมโยงกัน ดังนั้นการที่จะยอมรับ หรือปฏิเสธสิ่งใดต้องพยายามเปลี่ยนทัศนคติ ก่อนโดยการให้ความรู้ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของอัญชลี สิงห์สุด (2534) ที่ได้ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ เจตคติกับพฤติกรรมการป้องกันการติดเชื้อเอดส์ ของนักเรียนระดับ อาชีวศึกษาในเขตกรุงเทพมหานคร พบว่า ความรู้เรื่องโรคเอดส์มีความสัมพันธ์เชิงบวกกับเจตคติ ต่อโรคเอดส์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ส่วนที่ 2 : ความคิดเห็นของนักเรียนอาชีวศึกษาที่มีต่อสื่อหนังสือการ์ตูน “เอดส์- บันเทิง และความรู้” และจุลสารโรคเอดส์

2.1 หนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้”

จากการวิจัยพบว่านักเรียนอาชีวศึกษาส่วนใหญ่ชอบ หนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” ที่ตนได้รับโดยให้เหตุผลว่าเป็นสื่อที่ให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์เป็น อย่างมาก ให้ความสนุกสนานรู้สึกเพลิดเพลิน ตลกขบขัน ดึงดูดความสนใจ เป็นหนังสือการ์ตูนที่มี ภาพวาดสวยงาม สีสันเป็นธรรมชาติ การใช้ภาษาเข้าใจง่าย ขนาดของตัวอักษรและขนาดของรูป เล่มมีความเหมาะสม อ่านง่าย ซึ่งตรงกับการสำรวจของไพเราะ เรื่องสิริ เรื่อง ความสนใจในการ อ่านหนังสือการ์ตูนของเด็กในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และรัตนา ภูษาฤทธิ์ (2535) เรื่อง การ์ตูนเป็นพิษ ที่ว่า เด็กนิยมอ่านหนังสือการ์ตูนเพราะ เป็นหนังสือที่อ่านง่าย เข้าใจง่าย ได้รับความ

ผลิตเพลิน รูปเล่มของการ์ตูนที่ขอบต้องเป็นแนวตั้ง ขนาดเล็ก เป็นภาพสี่สี วาดแบบลายเส้น ตลก ให้คำบรรยายสั้นๆ เข้าใจง่าย และเด็กชอบอ่านการ์ตูนประเภทตลกขบขันมาเป็นอันดับหนึ่ง

แต่บางคนแม้ชอบสื่อที่ตนได้รับก็ยังคงการให้แก้ไขในบางสิ่ง เช่น ความหมายของคำต่างๆในสื่อ แก้ไขภาพการ์ตูนที่ไม่เหมาะสม อยากให้ลดตัวหนังสือลงเพราะการจัดหน้าแน่นเกินไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งเมื่อถามถึงหัวข้อหรือประเด็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ที่ต้องการรู้เพิ่มเติมจากหนังสือการ์ตูน จะพบว่า ยังมีอีกหลายหัวข้อที่นักเรียนต้องการรู้ แต่ในหนังสือการ์ตูนไม่มี เช่น ประวัติความเป็นมาของโรคเอดส์ สถิติของผู้ป่วยเอดส์ สถานที่บำบัดรักษา วิธีการดูแลผู้ป่วยเอดส์ อาการของโรคเอดส์ ความรู้สึกของผู้ป่วยเอดส์ และยาเสพติดกับโรคเอดส์

2.2 จุลสารโรคเอดส์

ในส่วนความคิดเห็นที่มีต่อจุลสารโรคเอดส์ โดยภาพรวมแล้วนักเรียนรู้สึกพอใจกับจุลสารที่ตนได้รับ โดยให้เหตุผลว่า ทำให้รู้จักโรคเอดส์มากยิ่งขึ้น ใช้ภาษากระชับเข้าใจง่าย ขนาดของตัวอักษรและขนาดของรูปเล่มมีความเหมาะสม ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดในการสร้างเอกสารสิ่งพิมพ์เพื่อการเผยแพร่ของ ปฐม นิคมานนท์ (2538) กล่าวว่าในการสร้างเอกสารสิ่งพิมพ์ ควรออกแบบรูปเล่มให้สวยสะดุดตา มีเนื้อหาสาระเป็นประโยชน์แก่ผู้อ่าน ถูกหลักการเขียน ใช้ภาษาที่ดี ใช้ประโยคสั้นๆ ชัดเจน กระชับ ขนาดของตัวอักษรเหมาะสมกับวัยของผู้อ่าน มีพื้นที่ว่างเพื่อไม่ให้ดูแน่นเกินไป และใช้เป็นที่พักสายตาได้

สิ่งที่นักเรียนต้องการจะให้แก้ไขสำหรับการผลิตจุลสารในครั้งต่อไป คือ ควรมีภาพประกอบเพื่อเสริมความเข้าใจให้ชัดเจนขึ้น และควรเพิ่มสีสันลงในจุลสารให้ดึงดูดความสนใจให้น่าอ่านมากกว่านี้ เนื้อหาไม่ควรมีมากเกินไป ขนาดของหัวข้อควรใหญ่กว่านี้ ควรเพิ่มคำขคิด หรือคำขวัญสอดแทรกบ้าง และหัวข้อหรือประเด็นเกี่ยวกับโรคเอดส์ที่นักเรียนต้องการรู้เพิ่มเติม ได้แก่ อาการของโรคเอดส์ ประวัติความเป็นมา ความรู้สึกของผู้ป่วยเอดส์ วิธีการป้องกันสถิติผู้ป่วยเอดส์ วิธีการใช้ถุงยางอนามัยที่ถูกต้อง และสถานที่บำบัดรักษา

หลังจากการอ่านหนังสือทั้ง 2 ประเภทแล้ว นักเรียนส่วนใหญ่มีความเห็นว่า จะนำความรู้ที่ได้จากการอ่านไปพูดคุยบอกกล่าวกับบุคคลอื่นๆต่อไป เช่น เพื่อน พ่อแม่ พี่น้องญาติคนข้างบ้าน รวมไปถึงบุคคลที่ชอบเที่ยว จะสังเกตได้ว่านักเรียนจะระลึกถึงคนที่อยู่ใกล้ตัวมากที่สุด และต้องการให้คนใกล้ตัวรับรู้สิ่งที่ตนได้อ่านมา เพราะฉะนั้นในการเผยแพร่ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ สามารถใช้เด็กนักเรียนเป็นสื่อบุคคลในการเผยแพร่ความรู้และทัศนคติได้ เพราะจากการศึกษาของรุจิรัตน์ ซูทองรัตน์ (2525) ทำให้ทราบว่าสื่อบุคคลเป็นสื่อหนึ่งที่มีประสิทธิผลในการให้ความรู้และทัศนคติในเรื่องต่างๆ

ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยในครั้งต่อไป

1. ควรมีการทำวิจัยในเรื่องประสิทธิผลของสื่อประเภทนี้ในวงกว้างขึ้น โดยศึกษาประชากรกลุ่มอื่นๆ เช่น ประชากรในเขตกรุงเทพมหานครและตามส่วนภูมิภาคต่างๆ อันได้แก่ ภาคเหนือ และภาคอีสาน เป็นต้น
2. การวิจัยแบบ Quasi-Experimentation มีข้อจำกัดและเงื่อนไขเกี่ยวกับผลที่เกิดจากการศึกษา ดังนั้นในการวิจัยควรกำหนดกลุ่มตัวแปรให้มีกลุ่มควบคุมด้วยเพื่อวิเคราะห์เปรียบเทียบผลที่ศึกษาในระหว่างกลุ่ม กล่าวคือ เปรียบเทียบกลุ่มทดลองที่ได้รับสื่อและกลุ่มควบคุมที่ไม่ได้รับสื่อ เพื่อศึกษาหรือควบคุมพฤติกรรมให้ได้ดียิ่งขึ้น เพราะการศึกษากลุ่มทดลองเพียงกลุ่มเดียว อาจไม่ให้ภาพที่ชัดเจนเท่ากับการศึกษาเปรียบเทียบระหว่างกลุ่ม
3. ควรมีการติดตามผลทางด้านพฤติกรรมของนักเรียนอาชีวศึกษา ซึ่งเป็นกลุ่มตัวอย่างด้วย ถ้าไม่มีข้อจำกัดทางด้านงบประมาณและระยะเวลา
4. ควรมีการศึกษาโดยวัดประสิทธิผล (Effectiveness) ทั้งในระยะสั้น (Short term) และในระยะยาว (Long term) เพื่อทดสอบระดับของความรู้และทัศนคติในระยะยาวของกลุ่มตัวอย่าง
5. การทำวิจัยในทำนองเดียวกันนี้ในครั้งต่อไป ควรศึกษาถึงลักษณะสื่อที่เด็กต้องการได้รับในทุกๆด้าน อาทิ รูปแบบ ภาพ สี ขนาด ฯลฯ ของสื่อที่เด็กต้องการว่าเป็นเช่นไร เพราะเหตุใด เพื่อเป็นแนวทางการจัดทำสื่อเพื่อเผยแพร่ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ได้ตรงตามความต้องการและตรงตามความพอใจของผู้รับมากที่สุด เมื่อผู้รับมีความพอใจในตัวสื่อ ความสนใจเนื้อหา ก็จะบังเกิด จนถึงขั้นสามารถจดจำและระลึกได้

ข้อเสนอสำหรับการผลิตหนังสือการ์ตูน ของสำนักงานปลัด สำนักนายกรัฐมนตรี

1. ในการผลิตหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ และทัศนคติที่มีต่อโรคเอดส์ ควรมีการปรับปรุงด้านการใช้ถ้อยคำภาษา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการหลีกเลี่ยงการใช้ศัพท์วิชาการ การทับศัพท์ภาษาอังกฤษ รวมไปถึงการสื่อความหมายด้วยภาพที่ไม่สุภาพ เพื่อเป็นการขยายกลุ่มเป้าหมายให้กว้างขึ้น และเหมาะสมกับผู้อ่านทุกเพศทุกวัย
2. ควรมีการประเมินประสิทธิผลของหนังสือการ์ตูน “เอดส์-บันเทิง และความรู้” ก่อนการเผยแพร่ (Pretest) โดยอาจจะเลือกใช้รูปแบบการจัดสัมภาษณ์กลุ่มย่อย (Focus Group Interview) หรือการสัมภาษณ์เชิงลึก (Depth Interview) เกี่ยวกับประเด็นต่างๆ ในหนังสือการ์ตูน เช่น ภาพการ์ตูน บทสนทนา เนื้อหา ภาษา ขนาด การจัดวางหน้า ฯลฯ กับกลุ่มเป้าหมาย เพื่อเป็นการประเมินตรวจสอบความถูกต้องเหมาะสม และความเป็นไปได้ก่อนนำไปใช้เผยแพร่จริง

3. เนื่องจากผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่า จุลสารเป็นสื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจประเภทหนึ่งที่สามารถให้ความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์แก่ผู้อ่านได้อย่างมีประสิทธิภาพเช่นเดียวกับสื่อการ์ตูน ดังนั้นจึงเห็นควรให้มีการผลิตจุลสารโรคเอดส์ออกเผยแพร่ความรู้แก่ประชาชน แต่ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาเพิ่มเติมสีสันและภาพประกอบต่างๆ รวมไปถึงการจัดวางหน้า เพราะองค์ประกอบเหล่านี้จะช่วยทำให้จุลสารโรคเอดส์น่าอ่านมากขึ้น

4. ควรมีการปรับปรุงเนื้อหาของสื่อให้ทันสมัยอยู่ตลอดเวลา โดยอาจมีการตัดหัวข้อหรือประเด็นบางประเด็นออกไป แล้วเสริมหัวข้อหรือประเด็นใหม่ๆลงไปแทน โดยต้องทำการศึกษาว่ากลุ่มเป้าหมายของหนังสือการ์ตูนเล่มนี้ ต้องการทราบหรือต้องการได้อะไรเพิ่มเติม และในกรณีที่ไม่ต้องการตัดหัวข้อเดิมออก แต่จำเป็นต้องเพิ่มเติมหัวข้อใหม่เข้าไป ไม่แนะนำให้เพิ่มลงในหนังสือการ์ตูนเล่มเดิม เนื่องจากจะทำให้หนังสือการ์ตูนหนาขึ้น และอาจทำให้กลุ่มเป้าหมายเกิดการเบื่อหน่ายและไม่อยากอ่าน ในกรณีเช่นนี้ควรมีการผลิตหนังสือการ์ตูนขึ้นมาใหม่อีกหนึ่งเล่ม โดยอาจจะพิมพ์ต่อเนื่องเป็นเล่ม 2 ต่อจากเล่มแรกก็ได้

5. ควรจัดทำสื่อเพื่อการเผยแพร่ความรู้และทัศนคติเกี่ยวกับโรคเอดส์ ในหลายรูปแบบ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อมวลชนและสื่อบุคคล เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่า สื่อที่นักเรียนอาชีวศึกษาคิดว่าน่าจะสร้างความเข้าใจและประทับใจที่สุด คือ สื่อมวลชน (โทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร และภาพยนตร์) รองลงมาคือ สื่อบุคคล (แพทย์ พยาบาล อาสาสมัคร ผู้ป่วยเอดส์ หรือญาติของผู้ป่วยเอดส์) และควรมีการใช้สื่อหลายๆสื่อพร้อมกัน

6. ควรมีการสอดแทรกความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ ในเนื้อหาวิชาตามหลักสูตรการเรียนการสอนแก่เด็กนักเรียนในโรงเรียน เพื่อเป็นการปูพื้นความรู้เกี่ยวกับโรคเอดส์ที่ถูกต้องแก่เด็กและในการสอดแทรกความรู้ในเรื่องดังกล่าวนี้ สามารถใช้สื่อการ์ตูนและจุลสารเป็นสื่อเสริมการเรียนการสอนได้ เนื้อหาหนังสือการ์ตูนนี้ไม่อยากเกินไป ที่เด็กและเยาวชนทั่วไปสามารถอ่านและทำความเข้าใจได้

จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย